

Oslo, 25. juni, 2020

Til
Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Høringsvar fra Norsk Barnevernsamband om 'Rammevilkår for private tjenesteytere i barnevernet'

Norsk Barnevernsamband (NBS) takker for muligheten til å komme med en uttalelse til høringsnotatet, 'Rammevilkår for private tjenesteytere i barnevernet'.

NBS er en snart 100 år gammel ideell og uavhengig sammenslutning som samler organisasjoner, arbeidsplasser og enkeltpersoner som har fokus på barnevern i vid forstand. Våre kjerneområder er å skape møteplasser for de forskjellige aktørene gjennom konferanser og seminarer, utgi tidsskriftet Norges Barnevern og være en meningsbærende aktør innenfor barnevernpolitikken.

Generelt

NBS vil først gi uttrykk for at høringsnotatet er et meget grundig utarbeidet dokument som bidrar til å rydde et komplekst landskap med mange faglige, etiske, juridiske og økonomiske utfordringer. Samtidig etterlyser vi i høringsnotatet et tydeligere skille mellom ideelle og kommersielle aktører i den konkrete drøftingen av tiltak. NBS er også enig i at de ideelle aktørene skal prioriteres fremfor de kommersielle når dette lar seg gjennomføre.

NBS støtter hovedretningen i notatet om at barnevernets oppgaver i hovedsak skal løses av det offentlige, men kompetanse- og kapasitetsutfordringer stiller også krav om at kommunene må ha et visst handlingsrom for kjøp av tjenester fra private aktører.

Vi er også enige i at private aktører ikke skal kunne ta utbytte i barnevernet, og at det er behov for en økt tiltaks- og kostnadskontroll blant private tjenesteytere. Vi støtter også alle forslagene som støtter opp om muligheten for at det skal inngås langsiktige avtaler med private tjenesteytere. For at barn og familier i utsatte livssituasjoner skal sikres kontinuitet og

forutsigbarhet, trengs det langsiktige avtaler mellom det offentlige og private tjenesteytere. Dette kan også bidra til å skape mer ro for de ansatte i de ulike tjenestene, og dermed større grad av bærekraftige fagmiljøer.

NBS ser det som uheldig at det i høringsnotatet er en tendens til å vektlegge økonomiske motiver blant fosterforeldre og private tjenesteytere når det stilles krav om forsterkede tiltak for barn og unge. Dette er barn og unge med store omsorgs- og behandlingsbehov, og høringsnotatet kunne i større grad ha lagt til grunn disse premissene i drøftingen av behov for forsterkningstiltak.

For øvrig støtter NBS at det utarbeides en leverandøroversikt basert på frivillig selvregistrering, og en nettbasert veileder for innkjøp. For at forsvarlighetskravet skal sikres i det helhetlige tjenestetilbudet til barn og familier mener vi at det må stilles samme krav til internkontroll for private tjenesteytere som offentlige. Departementet må derfor sørge for at det rettes spesifikke krav til leverandører som kvalitetssikrer tilbyder.

NBS ønsker også å påpeke at en av hovedgrunnene til at det benyttes private aktører innen den kommunale barneverntjenesten har vært dimensjonering når det gjelder oppgaver, kapasitet, kompetanse, osv. Vi mener at kommunene må ha et tydelig ansvar for å sikre tilstrekkelig kompetanse, kapasitet og bemanning, og rammevilkårene må sette kommunen i stand til å gjøre dette.

Det kommunale barnevernet

NBS støtter en lovfesting av kommunenes adgang til å la seg bistå av private tjenesteytere i utførelsen av lovpålagte oppgaver, og at kommunen ikke kan inngå avtale med private tjenesteytere om bistand når det gjelder: å være leder i barnevernsadministrasjonen, treffe avgjørelser og vedtak eller opptre som partsrepresentant i fylkesnemnda. Vi er også enig med departementets forslag om at kommunen ikke skal la seg bistå av private aktører når det gjelder valg og godkjenning av fosterhjem, gjennomføring av midlertidige akuttvedtak og utarbeiding og evaluering av tiltaks- og omsorgsplaner.

Vi mener at lovforslaget også bør omfatte *gjennomføring av undersøkelser og oppfølgingsbesøk i fosterhjem*. NBS mener at disse oppgavene er en sentral del av myndighetsutøvelsen som er tillagt barneverntjenesten da undersøkelsen danner grunnlag for videre tiltak i barnevernet. Det må aldri være tvil om hvem som har ansvaret i saker som gjelder det offentliges inngripen i privatlivet. Undersøkelsene gjennomføres på en forsvarlig måte, og dette sikres best ved at barnevernet har ansvaret for denne oppgaven, særlig i lys av kompetansetiltakene som nå er foreslått i den kommunale barneverntjenesten.

Vi mener også at oppfølgingsbesøk i fosterhjem skal gjennomføres av barneverntjenesten. Det å flytte barn barn utenfor hjemmet er et av de mest alvorlige tiltakene i barnevernet kan gjennomføre. Barnevernet har derfor et meget stort ansvar for at dette gjennomføres på en faglig forsvarlig måte, og kvaliteten på omsorgstilbudet er til enhver tid tilfredsstillende og til barnets beste. Dette sikres ved at det er barnevernet som har ansvaret for plasseringen, og som også gjennomfører de lovpålagte besøkene, herunder de regelmessige samtalene med barn og

unge som dette gjelder. Kunnskapen som innhentes gjennom oppfølgingsbesøkene har stor betydning for å kartlegge kvalitet og omfang av samvær med foreldrene og vurdering av muligheter for gjennomføring. NBS ser det som svært viktig at det legges til rette for utvikling av gode og langvarige relasjoner mellom barna og deres kontaktpersoner i barnevernet (noe vi tror kompetanseløftet kan bidra med), og derfor må barneverntjenesten selv ha ansvaret for oppfølgingsbesøkene.

Fosterhjemsområdet

Det er prisverdig at høringsnotatet har tatt for seg viktige og vanskelige utfordringer i forbindelse med rekruttering av fosterhjem. NBS støtter forslaget om å kalle statlige familiehjem for spesialiserte fosterhjem og innføringen av et tydeligere skille mellom ordinære og spesialiserte fosterhjem ut fra målgruppe. Samtidig må det tas høyde for at barnas behov kan endre seg over tid.

I drøftingen om bruk av private fosterhjem skulle vi ønske at høringsnotatet hadde basert seg på et bredere forskningsbasert kunnskapsgrunnlag. Vi opplever at behovet for tiltaks- og kostnads- og styringskontroll dominerer på bekostning av parametere som uttrykker kvalitet ved fosterhjemmene, for eksempel innslaget av utilsiktede flyttinger, evne til å møte problembelastning blant barn og unge osv. Det finnes ingen enkle svar på utfordringene med å rekruttere gode fosterhjem som kan møte behovene til barn og unge med omfattende og sammensatte problemer. Vi er i tvil om departementets forslag vil gi tilgang til gode fosterhjem for de mest utsatte barna. Rekruttering av fosterhjem til utsatte barn har vært og er den største utfordringen, og dette har vært begrunnelsen for innslaget av private tjenestetilbydere

NBS støtter forslaget om at alle ordinære fosterhjem skal ha sin avtale med en kommune, men vi vil samtidig understreke betydningen av at kommunene sikres tilstrekkelige ressurser til oppfølgingen av ordinære fosterhjem. NBS er i tvil om endringen vil representere en kostnadsmessig besparelse.

Departementet ber om at høringsinstansene tar stilling til to forlag når det gjelder spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem. NBS slutter seg til *Alternativ 1*: Private aktører kan tilby spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem som de selv inngår avtale med og tilby en pakke av godgjøring og støttetjenester. Dette forslaget støtter opp om samspillet mellom det offentlige og private, noe som er nødvendig for å ha et mangfold. Men, vi mener at de private aktørene primært må være ideelle aktører hvor det ikke skal tas ut profitt.

Institusjonsområdet

Høringsnotatet peker på mange sentrale utfordringer knyttet til institusjonsbarnevernet. NBS ser med bekymring på de etablerte anbudsordningene fordi de ikke sikrer i tilstrekkelig grad stabile fagmiljøer eller gode rammevilkår for institusjonene, noe vi har pekt på i innledningen av høringsnotatet.

NBS ser med bekymring på omfanget av enetiltak og den økende kritikken av disse. Bruk av enetiltak kan ha sammenheng med et lite differensiert institusjonstilbud, og at det heller ikke stilles tilstrekkelig krav til kompetanse og kapasitet til de som tilbyr tjenester som også bør legges til rette for de mest utsatte barna.

Norsk Barnevernsamband

Tor Slettebø

leder